

ส่วนวิเทศสัมพันธ์และสื่อสารองค์กร ได้จัดระบบข่าวสื่อสิ่งพิมพ์ สนใจดูรายละเอียดได้ที่ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

ข่าวจากหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับประจำวันที 21 เดือนสิงหาคม พ.ศ.2569 หน้า 11 มูลค่าข่าว 663,390.-

สร้างความปรองดอง ลดความรุนแรง เริ่มได้จากสนามกีฬา (ตอนที่ 2)

เมื่อขยายภาพออกไปจากโรงเรียน เราจะพบว่าแนวคิดเช่นนี้ถูกนำไปใช้ในสังคมที่เผชิญความแตกแยกจริง ตัวอย่างที่น่าสนใจคือ ไอร์แลนด์เหนือ ซึ่งมีประวัติความขัดแย้งระหว่างชุมชนมายาวนาน โครงการ **PeacePlayers Northern Ireland** ใช้นาสเกตบอลเป็นพื้นที่นำเยาวชนจากชุมชน Protestant และ Catholic มาพบกัน เล่นกีฬาร่วมกัน และสร้างความสัมพันธ์ข้ามเส้นแบ่งของชุมชน แนวคิดไม่ได้อยู่ที่การทำให้เด็กเล่นบาสเกตบอลเก่งขึ้นเท่านั้น แต่เป็นการสร้างประสบการณ์ร่วมให้เด็กซึ่งอาจเติบโตมาโดยแทบไม่มีโอกาสรู้จักกันได้อยู่ในพื้นที่เดียวกัน ภายใต้อีกกติกาเดียวกัน และบางครั้งต้องกลายเป็นเพื่อนร่วมทีมของกันและกัน

กรณีของไอร์แลนด์เหนือทำให้เห็นความหมายของคำว่า **Social Cohesion** หรือความยึดโยงทางสังคมได้อย่างเป็นรูปธรรม ความปรองดองอาจไม่ได้เริ่มต้นจากการประชุมหรือถ้อยแถลงทางการเมืองเสมอไป แต่อาจเริ่มจากการสร้างพื้นที่ธรรมดาที่ทุกคนซึ่งเคยมองกันว่าเป็น “คนละฝ่าย” ได้มีประสบการณ์ร่วมกัน เมื่อเด็กจากต่างชุมชนต้องส่งลูกบาสให้กันเพื่อให้ทีมของตนทำคะแนน ความสัมพันธ์แบบ “พวกเรา” กับ “พวกเขา” ย่อมมีโอกาสถูกแทนที่ด้วยอัตลักษณ์ใหม่ว่า “เราอยู่ทีมเดียวกัน” แม้จะเป็นเพียงช่วงเวลาหนึ่งก็ตาม แนวคิดนี้ยังได้รับการนำไปใช้ในระดับ

องค์กรระหว่างประเทศ **United Nations Office on Drugs and Crime** หรือ **UNODC** ได้พัฒนาโครงการ **Line Up Live Up** ซึ่งใช้กีฬาเป็นเครื่องมือพัฒนาทักษะชีวิตของเยาวชน โดยเฉพาะการจัดการปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม ความรุนแรง และพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ จุดสำคัญของแนวทางนี้คือ **UNODC** ไม่ได้ตั้งสมมุติฐานว่าการเล่นกีฬาเพียงอย่างเดียวจะป้องกันความรุนแรงได้ หากใช้กีฬาเป็น “เครื่องมือ” สำหรับการเรียนรู้เรื่องการจัดการความเครียด การควบคุมอารมณ์ การสื่อสาร การสร้างความสัมพันธ์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการรับมือกับแรงกดดันจากเพื่อน

ความคิดเรื่องกีฬากับสันติภาพยังไปไกลกว่านั้น เมื่อ **United Nations Office of Counter-Terrorism** หรือ **UNOCT** จัดทำ **Guide for Policymakers for the Use of Sport for the Prevention of Violent Extremism** เพื่อเสนอแนวทางใช้กีฬาในการส่งเสริมคุณค่าอย่างความอดทนต่อความแตกต่าง ความเคารพ ความร่วมมือ และความเป็นธรรม ตลอดจนสร้างความยึดหยุ่นและสัมพันธ์ทางสังคมให้กับบุคคลและชุมชน การที่องค์กรระหว่างประเทศนำกีฬาเข้าสู่อารอบการป้องกันความรุนแรงเช่นนี้สะท้อนว่า สนามกีฬาอาจมีคุณค่าทางสังคมมากกว่าที่เราเคยมอง

บทเรียนจากทั้งงานวิจัยและตัวอย่างเหล่านี้จึงน่าสนใจสำหรับประเทศไทย โดยเฉพาะโรงเรียน หากเราต้องการใช้กีฬาเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความปรองดองและลดความรุนแรง เราอาจต้องมองให้ไกลกว่าจำนวนสนาม จำนวนชั่วโมงเรียนวิชาพลศึกษา หรือจำนวนเหรียญรางวัล แล้วกลับมาพิจารณาว่า “สนามกีฬาของเราถนัดสอนอะไรให้เด็ก” เรากำลังสอนให้เด็กเอาชนะคนอื่นเพียงอย่างเดียว หรือกำลังสอน

ให้เขาจัดการอารมณ์ของตนเอง เรากำลังสอนว่าคนที่เก่งที่สุดมีคุณค่าที่สุด หรือกำลังทำให้เด็กทุกคนเห็นว่าตนเองมีบทบาทในทีม เมื่อเด็กแพ้ เรากำลังทำให้เขาอับอายหรือช่วยให้เขาเรียนรู้การรับมือกับความผิดหวัง และเมื่อเด็กขัดแย้งกัน เราเพียงแยกเขาออกจากกัน หรือช่วยให้เขาเรียนรู้ว่าความขัดแย้งสามารถคลี่คลายได้โดยไม่ต้องใช้ความรุนแรง

มุมมองเช่นนี้ยังทำให้บทบาทของครูพลศึกษาและโค้ชมีความหมายมากขึ้น เพราะครูหรือโค้ชไม่ได้เป็นเพียงผู้สอนให้เด็กวิ่งเร็ว เตะฟุตบอลเก่ง หรือทำคะแนนได้ แต่สามารถเป็นผู้ใหญ่คนสำคัญอีกคนหนึ่ง ในระบบดูแลเด็ก สนามกีฬาเป็นพื้นที่ที่เราอาจมองเห็นสิ่งที่ไม่ปรากฏในห้องเรียน เห็นเด็กที่ควบคุมความโกรธได้ยาก เด็กที่ถูกกีดกันออกจากกลุ่ม เด็กที่ไม่มีเพื่อน

เด็กที่ถูกล้อเลียน หรือเด็กที่กำลังต้องการผู้ใหญ่สักคนรับฟัง การมองเห็นสิ่งเหล่านี้ไม่ได้หมายความว่าเราจะต้องตีตราเด็กว่าเป็น “เด็กที่มีความเสี่ยง” แต่หมายถึงการใช้ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในสนามเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการดูแลซึ่งกันและกัน

แน่นอนว่า กีฬาเพียงประการเดียวไม่สามารถแก้ปัญหาความรุนแรงทั้งหมดได้ ความรุนแรงในโรงเรียนและในสังคมมีสาเหตุหลายระดับ จึงต้องอาศัยทั้งครอบครัว ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การป้องกันการบูลลี่ การสนับสนุนสุขภาพทางจิตใจ ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน ช่องทางขอความช่วยเหลือ การจัดการความขัดแย้ง ตลอดจนมาตรการด้านความปลอดภัยที่เหมาะสม กีฬาเป็นเพียงหนึ่งในองค์ประกอบเหล่านั้น แต่เป็นองค์ประกอบที่น่าสนใจ เพราะสามารถสร้างทั้งสุขภาพ ความสัมพันธ์ ความไว้วางใจ การควบคุมตนเอง และความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มไปพร้อมกันได้

สิ่งที่อาจต้องเปลี่ยนจึงไม่จำเป็นต้องเริ่มจากการสร้างสิ่งใหม่ทั้งหมด แต่อาจเริ่มจากการเปลี่ยนความหมายของสิ่งที่เรามีอยู่แล้ว จากสนามที่มีไว้แข่งขันอย่างเดียวให้กลายเป็นพื้นที่เรียนรู้การอยู่ร่วมกัน จากวิชาที่มุ่งสร้าง

สมรรถภาพทางกายให้เป็นพื้นที่สร้างทั้งสุขภาพทางกาย อารมณ์ และสังคม และจากการแข่งขันที่แบ่งคนออกเป็นคู่ชนะกับคู่แพ้ ให้กลายเป็นประสบการณ์ที่สอนว่า แม้เราจะ

แข่งขันกัน เราก็ยังเคารพกันได้

บางทีนี่อาจเป็นความหมายของ “ความปรองดอง” ที่เราสามารถเริ่มสร้างได้ตั้งแต่วัยเด็ก เราไม่จำเป็นต้องรอให้สังคมแตกแยกอย่างรุนแรงแล้วจึงเริ่มพูดถึง reconciliation หรือความปรองดอง หากสามารถสร้างทักษะของการอยู่ร่วมกันตั้งแต่เด็กยังอยู่ในโรงเรียน ให้เขาเรียนรู้ว่าคนที่คิดไม่เหมือนเราไม่จำเป็นต้องเป็นศัตรู คนที่แข่งขันกับเราไม่จำเป็นต้องเป็นคนที่เราต้องเกลียด และความขัดแย้งไม่จำเป็นต้องลงเอยด้วยความรุนแรง

งานของ Obeid และคณะในปี 2024 ทำให้เราเห็นศักยภาพของกีฬาและพลศึกษาในบริบทความรุนแรงในโรงเรียน ขณะที่ systematic review ของ Zhou, Saibon และ Khairani ในปี 2025 ทำให้เห็นจากงานวิจัย 21 การศึกษาว่า sport-based interventions จำนวนมากให้ผลในทางลด bullying และ aggression แต่ผลดังกล่าวขึ้นอยู่กับประเภทกีฬา วิธีสอน และบริบทของกิจกรรม ส่วน PeacePlayers Northern Ireland แสดงให้เห็นในโลกจริงว่า กีฬาสามารถถูกใช้เป็นพื้นที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างเยาวชนที่เติบโตมา

ท่ามกลางเส้นแบ่งของความขัดแย้ง ขณะที่ UNODC และ UNOCT แสดงให้เห็นว่า ในระดับนโยบายระหว่างประเทศ กีฬาได้รับการมองว่าเป็นเครื่องมือหนึ่งในการสร้างทักษะชีวิต ความเข้มแข็งของเยาวชน และความยืดหยุ่นทางสังคม

ทั้งหมดนี้ไม่ได้หมายความว่า เพียงให้เด็กเล่นกีฬาแล้วความรุนแรงจะหายไป หากกำลังชี้ให้เห็นสิ่งที่ละเลยกว่านั้นว่า กีฬาได้รับการออกแบบอย่างมีเป้าหมาย สามารถเป็นเครื่องมือในพื้นที่สร้าง “ปัจจัยป้องกัน” และ “ความยืดหยุ่นทางสังคม” ให้กับเด็กและชุมชนได้

เราอาจไม่สามารถทำนายได้อย่างแม่นยำว่าใครจะก่อความรุนแรงในอนาคต แต่เราไม่จำเป็นต้องรอให้ใครเดินไปถึงจุดนั้นก่อนจึงเริ่มทำอะไร ผู้ใหญ่สามารถสร้างพื้นที่ที่ทำให้เด็กมีเพื่อน มีผู้ใหญ่ที่ไว้วางใจ มีพื้นที่จัดการความเครียด รู้จักควบคุมอารมณ์ เคารพกติกา ยอมรับความแตกต่าง รับมือกับความพ่ายแพ้ และเรียนรู้ว่าความขัดแย้งสามารถจบลงได้โดยไม่ต้องทำร้ายกัน

หากสนามกีฬาเป็นพื้นที่ที่เด็กได้เรียนรู้ว่า เราแตกต่างกันได้ แข่งขันกันได้ ขัดแย้งกันได้ แพ้ชนะกันได้ แต่สุดท้ายยังเคารพกันและกลับมาอยู่ร่วมกันได้ สนามกีฬาแห่งนี้ก็ไม่ได้กำลังสร้างเพียงนักกีฬา หากอาจกำลังสร้าง “พลเมือง” ที่รู้จักอยู่ร่วมกับผู้อื่น

และหากความปรองดองไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นเอง แต่เป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องเรียนรู้และฝึกฝน บางทีการสร้างความปรองดองและลดความรุนแรงอาจเริ่มได้จากสนามกีฬา และการเข้าเดือนกันเสมอว่า “Conflict ไม่ใช่ Violence” อย่างแน่นอน

บทความเรื่อง “สร้างความปรองดอง ลดความรุนแรง
เริ่มได้จากสนามกีฬา” โดย “อาจารย์กีฟท์” ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.ประภาภรณ์ โรจน์ศิริรัตน์ รองอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์และ
สื่อสารองค์กร อาจารย์ประจำภาควิชานิติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.